

POSTANOWIENIE

Dnia 2 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie M. J., ukaranego za czyn z art. 92a k.w.

o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 9 marca 2021 r., sygn. II W 2/21, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 1 czerwca 2021 r. w sprawie o sygn. XXII Ka 321/21,

na skutek zażalenia obrońcy ukaranego - adw. A. N. od postanowienia Sądu Najwyższego z 7 sierpnia 2024 r., w sprawie o sygn. I NWW 180/24,

na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 2 kwietnia 2025 r.,

w przedmiocie wniosku obrońcy ukaranego - adw. A. N. o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Elżbiety Karskiej od orzekania w postępowaniu toczącym się przed Sądem Najwyższym pod sygn. I NZ 33/24,

na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725) zawiesza postępowanie z uwagi na konieczność przeprowadzenia zmian legislacyjnych usuwających wady procesowe określone w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Wielka Izba) z 21 grudnia 2023 r., C-718/21 oraz w wyroku pilotażowym Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 23 listopada 2023 r. Wałęsa przeciwko Polsce (skarga nr 50849/21).

UZASADNIENIE

Pismem z 12 listopada 2024 r. (data stempla pocztowego) obrońca M. J. – adw. A. N. wniósł o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Elżbiety Karskiej od orzekania od orzekania w postępowaniu toczącym się przed Sądem Najwyższym pod sygn. I NZ 33/24, podnosząc między innymi zarzut braku bezstronności w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 22 § 1 k.p.k. stanowi, że jeśli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania, a w szczególności jeżeli nie można ująć oskarżonego albo nie może on brać udziału w postępowaniu z powodu choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby, postępowanie zawiesza się na czas trwania przeszkody. Katalog przyczyn zawieszenia postępowania zawarty w cytowanym przepisie ma charakter otwarty.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, że postępowanie z imiennie określonego wniosku o wyłączenie sędziego wyznaczonego do składu w rozpatrywanej sprawie w trybie art. 42 k.p.k., toczy się w sytuacji podniesienia przez obrońcę ukaranego okoliczności nieprawidłowości składu orzekającego, które wynikają w istotnej części ze względów systemowych.

W wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Wielka Izba) z dnia 21 grudnia 2023 r., C-718/21 potwierdzono, że Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018 r., poz. 3), nie jest organem niezależnym od władzy wykonawczej i ustawodawczej, a orzeczenia Sądu Najwyższego – Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych są obarczone wadą procesową. Stwierdzona wada procesowa pozbawia Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej kompetencji do udzielenia

merytorycznej odpowiedzi na pytanie prejudycjalne przedłożone przez tak ukształtowany Sąd.

Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie Wałęsa przeciwko Polsce (skarga nr 50849/21), stwierdził systemowe naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i wyznaczył termin na jego usunięcie. W uzasadnieniu wyjaśnił, że przyczyną stwierdzonej wady procesowej jest przede wszystkim wydanie orzeczenia przez sąd ukształtowany z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa działającej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018 r., poz. 3).

Mając na względzie utrwalone orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, a nadto ustrojowy charakter instytucji pytań prejudycjalnych i jej fundamentalne znaczenie dla całego systemu prawnego Unii Europejskiej (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Wielka Izba) z dnia 6 marca 2018 r., C-284/16), Sąd Najwyższy uznał, że zawieszenie postępowania jest właściwą drogą do uniknięcia naruszenia prawa, ponieważ w polskim systemie konstytucyjnym tylko ustawodawca może usunąć stwierdzoną wadę procesową.

Zawieszenie postępowania z urzędu, na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. okazało się zatem konieczne do czasu usunięcia stwierdzonej wady procesowej.

[kf]

[r.g.]